معرفی کتاب

چاپ داستان‌هایی درباره شهرهای رام!... و غزه

فلسطین داستان‌ها کجاست؟

پژمان مضطر

انتشارات «اندیشه مولانا» به تازگی چاپ و نشر ترجمه مجموعه داستان هایی را آغاز کرده که هر یک درباره یک شهر شکل گرفته است. این آثار ـ که انتشارات Comma Press آن ها را ذیل عنوان کلی Reading the City ارائه کرده است ـ در سطح جهان اقبال خوبی یافته اند و افتخارات شایانی به دست آورده اند. ناشر ایرانی، تا امروز از این مجموعه، برگردان فارسی «کتاب رام ا...» و «کتاب غزه» را روانه بازار نشر ماکرده است. این دو کتاب، به ترتیب ویراسته دو نویسنده بنام فلسطینی، یعنی مایا ابوالحیات و عاطف ابوسیف، و ترجمه سمانه کدخدایی مَرغزارند. از دو مؤلف، اولی که خانم ابوالحیات باشد، متولد ۱۹۸۰ در بیروت است و دومی که آقای ابوسیف باشد، زاده ۱۹۷۳ در اردوگاه جبالیا. ابوالحیات تاکنون چند رمان و مجموعه شعر عرضه کرده است که برخی به زبان های دیگر نیز درآمده اند. او همچنین، در زمینه ادبیات کودک فعال است. ابوسیف هم چندین رمان نوشته و چاپ و منتشر کرده است که خالق خودشان را به نام و آوازه رسانده اند. او درضمن چند سالی است که به عنوان کنشگر سیاسی در مقام سخنگوی جنبش «فتح» هم فعالیت می کند.
مترجم این دو اثر، در آغاز «کتاب غزه» چنین نوشته است: «قرار نبود غزه روی آرامش ببیند انگار! شهری چنین به خاک وخون کشیده را دیگر نمی توان شهر داستان کوتاه و پرتقال نامید انگار! قرار بود قصه های این کتاب نشان زندگی زیر آسمان خدا باشد، اما تا سر چرخاندم به ترجمه داستان آدم های غزه، از زمین و آسمان مصیبت بارید! در این شهر که حالا روزهایش پر از صدای پیاده نظام اشغالگران است و مویه زنان با نوزادی خونین در آغوش، و شب هایش رازدار شرم مردان بی وطن شده و آواره، مگر می شود جز از رنجْ قصه گفت و قصه نوشت؟!»
ناشر نخستین اثر را در ۹۶صفحه و به بهای ۵۵هزار تومان و دومین را در ۱۰۴صفحه و به قیمت ۱۲۰هزار تومان روانه بازار کتاب کشور کرده است.

صاحب‌خبر

نگاهی به کتاب «مشهد در آینه سیاحان اروپایی»

جلوه های مشهد قدیم در نگاه غربی ها

طی قرن ها، به ویژه قرن نوزدهم، خیلی از سیاحان اروپایی از مشهد گذشته یا کم وبیش در آن اقامت گزیده اند که برخی شان مشاهدات خود در این زمینه را ثبت و منتشر کرده اند. این مطالب، اگرچه تصویر روشنی از تاریخ شهر ما به دست نمی دهند، منابعی ارزشمند و گاه منحصربه فرد از جلوه های نابودشده مهم ترین شهر مذهبی ایران به شمار می آیند. در این کتاب، مشهد قدیم از زاویه این متون به نظر می رسد.
غربیانی که ایران را دیده اند یا از آن شنیده اند، اگرچه از خراسان بیشتر به شهرهای توس و نیشابور پرداخته اند، از مشهد هم غافل نبوده اند. اولین شرح اروپایی از مشهد، سفرنامه روی گونزالس دو کلاویخو، سفیر اسپانیا در عصر تیموریان، است. در دوره صفویان که روابط سیاسی میان ایران و اروپا گسترده تر شد، تعداد سیاحان هم رو به افزایش گذاشت. امثال آنتونیو دوگوای پرتغالی، کشیش رافائل دومان، ژان باپتیست تاورنیه، ژان شاردن و انگلبرت کمپفر نیز اگرچه اغلب مشهد را ندیده بودند، از آن یاد کرده اند.
در قرن هجدهم، تعداد سیاحان کم می شود، ولی با آغاز عصر قاجار، مسافران خارجی به ویژه انگلیسی ها شهرتی به مشهد می دهند. در قرن نوزدهم که قرن توسعه شرق شناسی، گسترش موزه ها و افزایش اعزام هیئت های علمی و جهانگردی است، ایران نیز با نفوذ و هجوم ابرقدرت های غربی روبه رو می شود. در این دوره، مشهد در جوار اِستپ های ترکمن ها، محل رقابت روس و انگلیس می شود؛ بنابراین، شرح سفر و اقامت نویسندگان، غالبا به چارچوب جغرافیایی خاصی محدود می شود که ماحصل طبیعی رقابت سیاسی غربی هاست.
بخش های مهم و اساسی کتاب «مشهد در آینه سیاحان اروپایی» از این قرارند: «سیاحان مسلمان و اروپایی قرن چهاردهم - هجدهم»، «سیاحان اروپایی (۱۸۰۷- ۱۹۰۷)»، «زندگی شهری» و «حیات مذهبی و معنوی». نویسنده، پاتریک رینگنبرگ، در این بخش ها مطالب را به خوبی طبقه بندی کرده است؛ در نتیجه به راحتی می توان نظر اروپاییان درباره ـ مثلا ـ پخت وپز در مشهد را دریافت. این کتاب ارزنده را محمود بهفروزی به فارسی برگردانده و نشر «جامی» سال ۱۴۰۲ در ۲۷۶ صفحه و به قیمت ۲۸۰هزار تومان چاپ و منتشر کرده است.

منبع: کتابخانه تخصصی ادبیات

زین قند پارسی
علیرضا حیدری | مدرس و ویراستار
ناویراسته ✗
مدیریت محترم شرکت.... جناب آقای.... باسلام و احترام
موضوع: درخواست همکاری
ویراسته ✓
جناب آقای.... مدیریت محترم شرکت.... باسلام و احترام
موضوع: درخواست همکاری
نکته
در نامه‌نگاری اداری همیشه ابتدا نام فرد گیرنده، سپس سمت حقوقی افراد می‌آید.
#زین_قند_پارسی

مدخل

با تولید کاغذ، دوران زرین کتاب اسلامی آغاز شد، چه شمار کتاب‌های خطی افزایش چشمگیری یافت و رقابت بر سر به‌دست‌آوردن کتاب‌های گران‌قیمتْ خلفا، وزرا و ثروتمندان را فراگرفت. [...] در کلیه شهرهای اسلامی، تجارت کتاب بسیار فعال بود. وراقان معمولا مغازه‌های خود را در جلو مساجد جامع و مدارس باز می‌کردند. بیشتر این مغازه‌ها در خیابان‌ها، به‌ویژه خیابان‌های پررفت‌وآمد، متمرکز بود. البته این دکان‌ها فقط برای فروش کتاب نبود، بلکه دانشمندان و دانشجویان نیز در آن‌ها گرد می‌آمدند، موضوعات گوناگون مورد بحث و گفت‌وگو قرار می‌گرفت، شعر خوانده می‌شد و... . با وجود این، نقش مهم این مغازه‌ها، افزون بر فروش کتاب، نشر و پخش اطلاعات پیرامون کتاب‌های جدید بود.

الکساندر استیپچویچ، «کتاب در پویه تاریخ»
ترجمه حمیدرضا آژیر و حمیدرضا شیخی

حالا می دانیم در تانکر شوفاژ چند لیتر سوخت جا می گیرد

انتشاراتی ها در روزهای گذشته چه کتاب هایی منتشر کرده اند؟

پیشنهاد روز

مریم محبی

در فهرست هفت‌گانه این هفته از تازه های نشر، جای خالی شعر و نمایشنامه را پر کرده ایم. البته کتاب های حوزه علوم اجتماعی، علوم انسانی و فلسفه همچنان نقش پررنگی دارند. از داستان و رمان نیز غافل نبوده ایم و امیدواریم دست‌کم یکی دو نمونه از کتاب هایی که در ادامه به طور مختصر برایتان معرفی کرده ایم لذت یک مطالعه خوب را به شما هدیه بدهد.

۱ آقای فیزیک دان و دوست شیمی دانش با هم چه می گفتند؟

«تحفه آینشتاین»، نوشته ورن تیسن، ترجمه یدا... آقاعباسی، نشر کرگدن، ۱۱۶صفحه، ۱۳۰هزارتومان.

اولین کتاب فهرست ما برای دوست داران علم و نمایشنامه و نامه نگاری است: «تحفه آینشتاین» درواقع نامه های ردوبدل شده بین آلبرت اینشتین و فریتس هابر است، دانشمند مبتکر تولید صنعتی آمونیاک و معروف به «پدر جنگ شیمیایی»، کسی که مسئول جنگ شیمیایی ارتش آلمان در جنگ جهانی اول شناخته می شود. نویسنده نامه نگاری بین این دو دوست را به صورت یک نمایشنامه درآورده است که در بستر آن رویکرد دو دانشمند، هم در قبال مسائل اخلاقی و هم در قبال مسائل اجتماعی روشن می شود.

۲ رمبو پیش از خداحافظی چه سرود؟

«فصلی در دوزخ»، نوشته آرتور رمبو، ترجمه عباس پژمان، نشر نگاه، ۱۰۴صفحه، ۱۲۵هزار تومان.

علی القاعده، مخاطبان «فصلی در دوزخ» رمبو افرادی هستند که مطالعه شعر را به دیگر گونه های ادبیات ترجیح می دهند، کتابی که به نظر می رسد اعتراف نامه یا وصیت نامه این شاعر است در اوج جوانی و بی قراری. رمبو، بعد از سرودن این اشعار، باوجود نبوغ و استعدادی که جهان در همان سن کم از او دیده بود، به‌کل، دنیای شعر و شاعری را بدرود می گوید و ـ به قول آلبرکامو ـ علیه خویش طغیان می کند. این شعر منثور را شاهکار شاعرانه رمبو می دانند.

۳ معلم قدیمی فلسفه راهنمایی تان می کند

«فرهنگ مفاهیم فلسفی»، نوشته بابک احمدی، نشر مرکز، ۳۳۶ صفحه، ۴۶۰هزارتومان.

اگر جزو خوانندگان متون فلسفی هستید یا از جمله افرادی که تمایل دارند خواندن متون فلسفی را با یک آگاهی اولیه از بنیادی ترین اصطلاحات و مفاهیم این حوزه آغاز کنند، این کتاب مرجع حتما به‌کارتان می آید، کتابی که در آن یکی از باسابقه های اهل فن معناهای مفاهیم و اصطلاحات اصلی فلسفه را به زبانی ساده توضیح داده است. در این اثر، در مقابل تمام مفاهیم، برابر انگلیسی آن هانیز ذکر شده است و رگه های معنایی مختلف هر مفهوم با شماره‌گذاری از هم متمایز شده اند.

۴ در تانکر شوفاژ چند لیتر سوخت جا می گیرد؟

«انسان در هولوسِن ظاهر می شود»، نوشته ماکس فریش، ترجمه حسین فلسفی، نشر ثالث، ۱۱۲صفحه، ۱۶۰هزار تومان.

این کتاب را هم باید یک کتاب فلسفی به شمار آورد، با این تفاوت که در آن نویسنده مفاهیم فلسفی موردنظر خود را در قالب یک رمان کوتاه به قلم آورده است. فریش نویسنده ای است که هویت، فردیت و اخلاق از دغدغه های همیشگی اوست و در این اثر هم دست گذاشته است روی حالتی که بسیاری از ما تجربه اش می کنیم: ملال. در بخشی از کتاب می خوانیم: «آقای گایزر یک زمانی می دانست که جزرومد چطور درست می شود، آتش فشان ها، کوه ها وغیره چطور شکل گرفته اند. [...] به جای این ها، حالا می داند در تانکر شوفاژ چند لیتر سوخت جا می گیرد و اولین اتوبوس پُست، اگر جاده بسته نباشد، کی راه می افتد و آخرینِ آن کی.»

۵ رنج مردم عادی چه شکلی است؟

«داستان های بلکین»، نوشته الکساندر پوشکین، ترجمه بابک شهاب، نشر بیدگل، ۱۴۲ صفحه، ۱۳۸هزار تومان.

هرچند پوشکین در «داستان های بلکین» رویکرد رمانتیک و خیال پردازانه نداشته است، باز هم از سادگی عیان داستانش می توان به دنیای شاعرانه اش پی برد. خورشید شعر روسیه در اثر داستانی اش قصد کرده به سراغ زندگی روزمره آدم ها برود و از آمال و رنج های عادی ترینِ مردمان بنویسد، همان خانم های روستایی که در هوای پاک باغ ها و در سایه سار درختان سیب بزرگ شده اند، یا آن هاکه دانش زندگی را از کتاب ها فراگرفته اند و خلوت گزیدن و رهایی را خوب آموخته اند.

۶ ادیان مختلف درباره ایثار چه می گویند؟

«ایثار در ادیان»، نوشته انسیه شیرخدایی، نشر ادیان، ۲۷۸صفحه، ۲۵۰هزار تومان.

نویسنده این کتاب قصد دارد با نگاهی به سه آیین بودایی، مسیحی و اسلام شیعی از مفهوم «ایثار» سخن بگوید و اینکه این فضیلت اخلاقی چگونه می تواند سبب ساز نجات، رستگاری و بقای انسان شود. مؤلف «ایثار در ادیان»، بعد از بررسی این مفهوم در سنت بودایی و آیین مسیحیت، از والاترین مصداق آن در اسلام شیعی می‌گوید و اینکه ایثار در وجود سیدالشهدا(ع) متجلی می شود و حماسه عاشورا را باید اوج فداکاری در راه عشق الهی و دفاع از حق و حقیقت دانست، چیزی که تا ابد در تاریخ بشریت می درخشد.

۷ با نظریه های اجتماعی چه کاری از پیش می بریم؟

«نظریه پردازان معاصر علوم اجتماعی»، ویراسته آنتونی الیوت و لری ری، ترجمه هدی مظفری بابعکلایی، نشر کتاب سرای میردشتی، ۳۸۶ صفحه، ۳۶۹هزار تومان.

نویسندگان این اثر، از طریق معرفی مهم ترین اندیشمندان علوم انسانی، درباره آخرین رویکردها و تحولات در حوزه علوم اجتماعی سخن می گویند، از بازنگری نظریه های کلاسیک گرفته تا نوآوری های جامعه شناسان در حوزه های سیاست و فرهنگ مدرنیته. این کتاب حتی برای سؤالات کلی تری نظیر اینکه اصلا هدف نظریه های اجتماعی چیست نیز پاسخ درخوری ارائه می دهد. یکی از ویراستاران این مجموعه، یعنی الیوت، یکی از چهره های برجسته حوزه علوم اجتماعی است که تحقیقاتش تأثیر ماندگاری بر نظریه اجتماعی و جامعه شناسی در سراسر جهان داشته است.

انتخاب های دیگری هم داریم

پیشنهاد می کنیم اگر از علاقه مندان به خواندن نامه نگاری هستید، سراغی از این کتاب ها نیز بگیرید: «نامه های عاشق و معشوق در دوره قاجار» (نشر مروارید)، «نامه های سیمین دانشور و جلال آل احمد» (نشر نیلوفر) و «نامه های پروست به همسایه اش» (نشر صدای معاصر). همچنین اگر «فصلی در دوزخ» و زبان منحصربه فرد و طغیانگر رمبو باب طبعتان افتاده، حتما به سراغ «اشراق ها؛ اوراق مصور آرتور رمبو» (نشر بیدگل) با ترجمه بیژن الهی نیز بروید. در نهایت، اگر همچنان دنبال تازه ها هستید، «سرگذشت یک روش شناسی نافرجام» (نشر نگاه)، و «شهسواران سرنوشت» و «ایده سوسیالیسم» (نشر نی) هم می توانند در انتخاب های شما باشند.

میراث خراسان

بیماری از کلمه‌ای به کلمه دیگری سرایت می کند

پرستار / چشم امیدم را می خواهم ببندم / از سر می / که از جالباسی کلمات آویزان است / از / قطره / قطره / جریان کلر و سدیمی که در رگ‌هایم جاری است / / رهایی / از آب شور و تلخی / که در رگ تن جلبک‌های سبز / جاری است / حق من است / / می‌خواستم شریک تماشای رنج آبی‌ام باشی / هنگامی که موج‌ها پیش می‌آیند / تا حجم ناشناس صدفی را / به تابوت شن‌های نرم ساحل بسپارند / / روی تخت تابوت کدام کلمه باشم / بهتر است؟ / کدام کلمه می‌تواند / دست پایانی قمار اوراقی باشد / که رنگش / رگ‌های زندگی را پر کرده است؟ / / از گل آفتاب گردان و اکسیژن چقدر دورم / پرستار / / در بیمارستان حروف / در میان همه کلمه‌هایی / که از جمله‌ای به جمله دیگری سرایت می‌کنند / آیا صدای پای مریض دیگری هم / در میان سطرها شنیده می‌شود؟ / / آیا کلمه دیگری هم شبیه من / در حافظه اوراق این بیمارخانه هست؟ / که پرونده نبضش / هی بی‌قرار دیدار روی تو باشد؟ / آیا کلمه دیگری هم هست / که قلاب کلمه قلبش را / این گونه از سینه بیرون آورده باشند / و او را این گونه / با اسکلتش / تنها گذاشته باشند؟ / / در رگ‌های همه این کلمات / قسمتی از اقیانوس خون حروف جاری است / / آن یک جفت پرنده قهوه‌ای / حالا در رنگ آبی و مزه قدیمی دریا محلول‌اند / / یک جفت پرنده / با بال‌هایی قهوه‌ای، چشم‌هایی قهوه‌ای / با منقاری پر از کلمه‌هایی قهوه‌ای / شاخه خالی فصل را ترک کرده‌اند / و از خویش رفته‌اند / / حالا تنه درخت مأیوس / با تمام خودش تنهاست / و فال گیری که قهوه استکان کلمات را تنها و تلخ می‌نوشید / مدتی است که از سر میز حیات رفته است / و پرستار / بیهوده / نبض مچ کلمات مرده را می‌گیرد / تا صدای قدم‌های او را / تالب پنجره تقلید کند / و صدای نفس‌هایش را بیهوده سعی می‌کند / در آینه غبار گرفته زمان بشنود / / آن بیمارستان زمانی است / که مرده است / و باد تمام خاطراتش را با خود برده است

علی عربی (رمائیل)

داستان کتاب

روزی که ابزار نوشتن از خود نوشتن مهم‌تر می‌شود!

سیدامیر منصوری
پژوهشگر نسخ خطی

بشر در تاریخ برای نوشتن به دو وسیله نیاز داشته، یکی سنگ یا گِل یا چوب یا کاغذ یا صفحه مانیتور و دیگر وسیله ای برای نگارش. اولین وسیله ای که از آن استفاده کرد سنگ بود؛ او برای رسم تصاویر بر دیواره غارها از سنگ های سخت تر بهره برد. اما با پیشرفت ابزارهای فلزی به مرور از ابزارهایی مانند سُنبه و قلم های فلزی که سنگ را عمیق تر نقش می زدند، بهره گرفت. ولی سطح سخت سنگ و قلم های فلزی سنگین، صرفا به کار پادشاهان و نوشتن وقایع تاریخی مهم و افتخارات آن ها می آمد و برای نوشتن امور روزمره تکه ای میخ یا چوب وسیله مناسبی بود که می شد با آن ها بر روی گِل نوشت. به مرور، با پیشرفت بوم ها و دست یافتن به پاپیروس، یا با استفاده از پوست، بشر از زغال هم برای نقش بر روی سطوح مختلف بهره برد. اما نقش زغال چندان ماندگار نبود و با گذشت زمان، بر اثر رطوبت و عوامل دیگر، از میان می رفت. ظاهرا از این پس است که بشر به این فکر می افتد که باید از گرد سیاه زغال یا سایر غبارهای سیاه رنگ بر سطحی روشن تر استفاده کند. او برای حفظ انسجام این غبار سیاه و تبدیل آن به نوعی رنگ، از چسب های مختلف طبیعی مانند صمغ برخی درختان بهره گرفت و به مرور توانست فراوری مُرکب را بهبود بخشد و وسیله ای مناسب برای نوشتن بر سطح پوست و کاغذ ابداع کند، همان وسیله ای که چندان بی ارتباط با ابزارهای فلزی مورد استفاده در سنگ تراشی نبود، یعنی همان قلم ها.
قلم با آغشته شدن به مرکب، می توانست افکار آدمی را بسیار سریع تر و جزئی تر به روی پوست و کاغذ منتقل کند. باید این مرحله از تاریخ پیدایش پوست، قلم و مرکب را از دوره های تحول تاریخ علم و کتاب دانست. از این پس، تا چندین هزار سال، بشر این راه را ترک نکرد. به مرور، او به این فکر افتاد که به جای استفاده از قلم، وسیله ای ابداع کند که نقش حروف را به روی کاغذ منتقل سازد. در این مرحله است که کُره ای ها هر حرفی را با چوب می سازند و آن را به مرکب آغشته می‌کنند و بر کاغذ می زنند. به مرور، این فن به اروپا می رسد و گوتنبرگ این عمل را با تراش قطعات سرب به شکل حروف انجام می دهد و ابزاری سخت تر برای درج اثر حروف بر کاغذ ابداع می‌کند. همین حروف است که بعدها، با اختراع ماشین های تحریر و ـ پس از آن ـ با آغاز عصر دیجیتال، در کیبورد/ صفحه‌کلید رایانه ها استفاده می شود و اندک اندک کیبوردهای مکانیکی جای خود را به کیبوردهای لمسی گوشی های هوشمند می دهند. دیگر خبری از نَقر سنگ و زغال و مرکب و تراش قلم نیست؛ دیگر نیازی به حروف سربی و فلزی نیست. امروزه، در سرزمین های مختلف، بسیاری از کودکان وسیله ای جز کیبورد رایانه ها برای نوشتن نمی شناسند و صاحب خطی متمایز از دیگران نیستند! اکنون، با افزوده شدن نرم افزارهایی که گفتار را به متن و نوشته تبدیل می کنند، آرزوی بسیاری از کسانی که سواد نوشتن نداشتند برآورده شده است! اما بشر، در هر مرحله از پیشرفت و تغییر ابزارهایش برای نوشتن، داشته های خود را فداکرده است و امروزه در حال فداکردن قلم، دوات، مرکب و کاغذ هستیم. به مرور، به پله ای از پیشرفت خواهیم رسید که باسوادهای جامعه نمی توانند بنویسند و اگر رایانه یا برق نباشد، بی سواد خواهند بود!